

WŁADYSŁAW ĆWIK (Lublin)

Środowisko historyczno-prawne w Rzeszowie (1990–2000)*

1. Początki środowiska rzeszowskiego. Zaczątek środowiska można datować na rok 1969, gdy na uruchomionej właśnie Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (kierunek – administracja) rozpoczęto wykłady z historii ustroju Polski (później – historii administracji). Prowadził je początkowo doc. dr hab. Władysław Ćwik, dojeżdżając z Lublina, a następnie doc. dr Tomasz Opas, który osiadł na stałe w Rzeszowie i objął rychło (1972 r.) kierownictwo Zakładu Historii i Teorii Państwa i Prawa oraz Nauk Politycznych. W 1976 r. T. Opas habilitował się na Wydziale Prawa UMCS.

Od 1978 r. grono samodzielnych pracowników nauki, historyków prawa w Rzeszowie powiększył prof. dr hab. Władysław Ćwik, który objął stanowisko prorektora UMCS ds. Filii.

W latach 1980–1981 powstał w Filii rzeszowskiej kierunek prawa (studia zaoczne, następnie stacjonarne). W wyniku reorganizacji struktury Filii powołano do życia Zakład Historii Państwa i Prawa, którego kierownikiem od 1983 r. został prof. W. Ćwik oraz Zakład Prawa Rzymskiego, kierowany przez przeniesionego do Rzeszowa doc. dr hab. Mieczysława Żołnierczuka. Zajęcia z historii doktryn polityczno-prawnych prowadzili pracownicy naukowcy UMCS w Lublinie (prof. dr hab. Jan Malarczyk).

Tematyka prawno-historyczna znajdowała coraz częściej miejsce w Zeszytach Naukowych Towarzystwa Naukowego w Rzeszowie oraz we własnym wydawnictwie: Rzeszowskich Zeszytach Naukowych Filii UMCS.

* Uzupełnienie do opracowania S. Grodziskiego i H. Olszewskiego, *Środowisko historyczno-prawne w Polsce (1991–2000)*, CPH 2001, t. 53, z. 1, s. 9 i n.

2. Historia prawa w Filii UMCS 1990–2000.

a) Struktura i skład osobowy

Zakład Historii Państwa i Prawa:

Kierownik: prof. dr hab. Władysław Ćwik – od 1993 r. prof. zwyczaj. UMCS – do przejścia na emeryturę (30 IX 1999 r.)¹.

Kierownik: prof. dr hab. Józef Ciągwa – od 1 X 1999 r.

- prof. dr hab. Tomasz Opas – do 30 IX 1993 r.
na pełnym etacie, następnie na 1/2 etatu i na umowie zlecenia,
- dr Bronisław Jaśkiewicz – do 30 IX 1997 r. na etacie, następnie na umowie zlecenia,
- dr Waclaw Mróz
- dr Andrzej Witkowski
- mgr Leszek Pawlikowicz (od 1993 r.)²;

Zakład Prawa Rzymskiego

Kierownik dr hab. Mieczysław Żołnierczuk, prof. UMCS³

- mgr Elżbieta Ejankowska (do 30 IX 1995 r.),
- mgr Krzysztof Heliniak (od 1 X 1995 r. do 30 IX 1999 r.),
- mgr Renata Świrgoń (od 1 X 1999 r.).

Historię doktryn polityczno-prawnych wykładał prof. dr hab. Jan Malarczyk, a po jego śmierci (1998 r.) dr Anna Habrat z Zakładu Filozofii i Socjologii Prawa Filii UMCS.

b) Główne kierunki badań:

- Historia administracji w Polsce.
- Dzieje miast polskich w XVIII–XX w. (kwestie prawne i ustrojowe).
- Prawo sądowe na ziemiach polskich w XVIII–XX w.
- Skarbowość i ochrona skarbowa w Polsce po 1918 roku.
- Rzymskie prawo prywatne.

c) Publikacje książkowe z lat 1990–2000:

Ciągwa J., *Rada Narodowa Republiki Słowackiej*, Warszawa 1998, s. 48.

- *Dzieje i współczesność Jurgona 1546–1996*, Kraków 1996, s. 71 + 8 ilustr.

Ćwik W., *Dzieje Józefowa*, Rzeszów 1992, s. 231 + ilustr.

- *Administracja w systemie ustrojowym Polski do 1939 r.* (współautorzy Mróz W., Witkowski A., Przemyśl 1997, I wyd., 1998 II wyd., 1999 III wyd., s. 292.
- *Historia administracji – zarys wykładu kursowego*, Zamość 1999, s. 148l.

¹ Po 30 IX 1999 r. zatrudniony na podstawie umowy zlecenia.

² Stopień doktora nauk prawnych uzyskał na UMCS 30 I 2002 r.

³ Od 1 X 2001 r. (po przejściu na emeryturę prof. M. Żołnierczuka) kierownikiem Zakładu Prawa Rzymskiego Uniwersytetu Rzeszowskiego jest prof. dr hab. Marek Kuryłowicz.

– *Prawo sądowe w Polsce do 1939 r.* (współautor Opas T.), Rzeszów 1999, s. 134.

Opas T., *Własność w miastach i jurydykach prywatnych w dawnej Polsce*, Lublin 1990, s. 235.

– *Bełżyce – Studia i szkice z dziejów miasta* (współautor Reder J.), Lublin 1997, s. 90.

Witkowski A., *Ochrona Skarbowa w Polsce*, Warszawa 1999, s. 251.

– *Czynnik społeczny przy urzędach skarbowych w Polsce w latach 1944–1950*, Rzeszów 2000, s. 165.

Żołnierczuk M., *Zarys prawa rzymskiego*, Lublin 1992, s. 214 (I wyd.), 1998, s. 238 (II wyd.).

d) Dydaktyka.

Wykłady, seminaria i ćwiczenia z przedmiotów historyczno-prawnych (prawa rzymskiego, historii prawa polskiego, historii powszechnej prawa, historii doktryn polityczno-prawnych oraz historii administracji) w Filii UMCS odbywały się w układzie i wymiarze przyjętym na Wydziale Prawa i Administracji UMCS, zgodnie z programem ustalonym przez wspólną Radę Wydziału⁴.

⁴ Zob. CPH 2001, t. 53, z. 1, s. 54-55.